

Vesa Lahti

ARVIO:

Hélène Edberg (2018)
*Creative Writing for Critical Thinking –
Creating a Discoursal Identity*,
Palgrave Macmillan ISBN 978-3-319-65491-1 (eBook).

Hélène Edberg esittelee teoksessaan uuden lähtökohdan luovaan kirjoittamiseen, erityisesti kirjoittamisen kautta oppimiseen ja luovaan kriittiseen ajatteluun. Hän tutustuttaa lukijan Södertörnin yliopiston luovan kirjoittamisen kurssiin, jossa opiskelijat kirjoittavat annetusta aiheesta fiktiivisen tekstin. Heille annetaan ohjeita tekstiin liittyvän aiheen kriittiseen pohdiskeluun, josta kirjoitetaan myös. Teksteistä keskustellaan oppitunneilla ja esimerkiksi tarinan henkilöitä kuvataan eri näkökulmista. Edbergin tapaustutkimus kohdistuu luovan kirjoittamisen perusopintojen viisi viikkoa kestäväälle johdanto-osalle ja on yksi osa kokonaisuudesta. Hän kirjoittaa myös jatkotutkimuksesta, jossa samaa menetelmää sovelletaan hieman lyhyemmällä akateemisen luovan kirjoittamisen kurssilla, jossa opiskelijat ovat kouluttautumassa opettajiksi.

By “critical thinking,” I mean expressions of metalinguistic awareness concerning prototypicalizing functions of language in narrative texts, which I refer to as critical metareflection. (Edberg, 8.)

Kirjoittaja viittaa tässä analysoimiinsa opiskelijoiden teksteihin, joissa he lähestyvät kirjoitustehtävää eri perspektiiveistä. Edberg pyrkii vastaamaan teoksessaan tutkimuskysymykseen, kuinka kriittistä ajattelua voidaan oppia luovan kirjoittamisen myötä näiden tehtäväantojen avulla. Hän nojaa teoksessaan paljolti Peter Elbowin ajatuksiin vapaasta kirjoittamisesta ja pyrkimyksistä enemmänkin kirjoitusprosessin kuvaukseen kuin itse lopputulokseen. Kyse on myös diskursiivisesta identiteetin muodostumisesta, vuorovaikutuksesta ja sosiaalisen kontekstin vaikutuksesta luovaan kirjoittamiseen.

Edberg käyttää tukenaan yhdysvaltalaisen filosofi Martha Nussbaumin teorioita kriittisestä ajattelusta ja yhdistää tähän L. S. Vygotskyn ajatuksia oppimisesta sosiaalisena tapahtumana. Edbergin teoksessaan usein käyttämä kielen ja kirjoittamisen tutkija Roz Ivanič ja hänen teoriansa kielestä ja kirjoittamisen oppimisen diskursseista kytkeytyvät oleellisesti edellisiin.

Edberg lähtee liikkeelle Nussbaumin teoriasta kriittisestä ja itsetietoisesta ihmisestä, jolla on kyky asettua toisen ihmisen asemaan, liittäen teorian narratiiviseen kirjoittamiseen. Kyse on terveen järjen käytöstä, tunteista ja logiikasta. Kaiken taustalla on aristotelinen *fronesiksen* käsite, joka liittyy moraaliseen ajatteluun eli miksi me toimimme tietyllä tavalla ja miten käytännössä voisimme tehdä asioita paremmin. (Edberg, 23.)

Lähtökohtanaan erityisesti Vygotskyn lähialueen kehitysteoria, jonka mukaan ihminen oppii sosiaalisessa ympäristössä ja sosiaalisen prosessin kautta, Edberg lisää teoriansa jatkumoksi suomalaisen tutkijan Yrjö Engeströmin aktiviteettiteorian, jossa oppimista tutkitaan yksilöllisyy-

den sijaan laajempaa kokonaisuutena organisaatioiden ja tuotantoprosessien kautta. (Edberg, 85–86)

TAUSTALLA KONSTRUKTIVISTINEN OPPIMISKÄSITYS

Vaikka Edberg ei suoranaisesti käsittele konstruktivismia kuin muutamalla sanalla, niin hyvin monet käsitteet ja osatekijät liittyvät hänen esityksessään tavalla tai toisella konstruktivismiin. Konstruktivismissa oppija ymmärretään aktiivisena yksilönä, joka käsittelee oppimaansa aiempien havaintojensa ja kokemustensa pohjalta.

We will always bring previous experience to every new situation, so every time we encounter something new in our lives, we will evaluate and understand it in the light of similar examples and events that we recall from the past. (Edberg, 25.)

Konstruktivismi on sananmukaisesti rakentamista, tiedon rakentamista. Kyse on vielä prosessista, erityisesti oppimisprosessista. Vaikka oppimistapahtumaa tarkasteltaisiin prosessina yksilön kannalta, niin lopulta myös sosiaalisella vuorovaikutuksella on oma merkityksensä tiedon rakentumisen suhteen. Oppijan antaessa jotain itsestään muille, hän saa vastavuoroisesti jotain uutta toisilta oppijoilta. Yleensä konstruktivismin eri suuntauksissa painottuvat luovuus, merkityksien rakentuminen ja näiden muotoutuminen erilaisissa opiskelu- ja oppimistilanteissa. Oppijan omatoimisuus ja hänen kykynsä sosiaaliseen kanssakäymiseen korostuvat. Kieli on merkityksellistä ja erityisesti vasta

kun toinen henkilö antaa sille merkityksen. On kyse yhteisestä toiminnasta ja dialogisista prosesseista. Kieleen liittyy edelleen kontekstisuudesta riippuvuus.

Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa keskiössä on sosiaalinen yhteisö, jossa ihmiset kommunikoidessaan ottavat toiminnassaan huomioon myös toiset ihmiset. Olennaista on toisen ihmisen asemaan asettuminen ja se, että yhteinen asia on merkityksellinen, yhdessä jaettu.

It seems that social interaction, in combination with emotional processes generated by reading and writing, under certain circumstances, enhances the capacity to renegotiate and expand the subject's own prototypical ideas, by creating new understandings. (Edberg, 250.)

DISKURSSIT

Tutkija Roz Ivanič kirjoittaa artikkelissaan *Discourses of Writing and Learning to Write* (Ivanič 2004)³² kirjoittamisen opettamisen kuudesta diskurssista, joiden avulla hän tarkastelee erilaisia luovan kirjoittamisen näkökulmia. Edberg esittelee lyhyesti kyseiset diskurssit ja lisää näihin oman diskurssinsa: ”*expressive sociocritical writing discourse*”. (Edberg, 28) Käsitteellä *expressive writing* tarkoitetaan luovaa, ilmaisuvoimaista ja tajunnanvirtaa lähestyvää vapaata tekstiä, jossa yleensä tunteilla ja henkilökohtaisilla kokemuksilla on vahva sijansa. Edbergin diskurssissa pohditaan luovan kirjoittamisen avulla kriittistä ajattelua kykynä kirjoittamisen avulla tarkastella itseä, toisia ja kieltä sinänsä. Tälle dis-

32 *Language and Education* 18 (3), 220–245.

kurssille on oleellista yhteistyö, yksilön kirjoittaminen ja toimiminen yhteisessä tuotantoprosessissa.

PALA PALALTA

Edbergin tehtävänanto kurssille on yksinkertaisesti seuraava: Kirjoita tarina tästä aiheesta: Yksinhuoltaja saa työpäi-
kan kaukaa kotoaan. Työ kestää kaksi vuotta. Tänä aikana
vanhempi ja 11 kuukauden ikäinen lapsi eivät voi tavata.

Aiheesta kirjoitetaan lisäksi reflektiivinen teksti ja kai-
kista teksteistä keskustellaan kurssin aikana pienemmissä
ja suuremmissa ryhmissä. Opintoihin liittyy luentoja tee-
mallisesti aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta (Esimerkiksi;
Ibsenin Nukkekoti). Yksinhuoltajan ongelmasta keskustel-
laan ja mietitään eri lähtökohtia. (Edberg, 61–62.)

Tutkija pohtii tutkimuskysymysten lisäksi eettisiä seikko-
ja ja omaa asemaansa suhteessa opiskelijoihin ja oppimis-
ympäristöön.

Situations that occurred during the discussions in which I
participated mirror a dilemma in exploratory practice: the
researched environment will inevitably be affected by the
researcher, and since the researcher also is the lecturer, that
function too will be affected. (Edberg, 73.)

Kuudennessa osiossa Edberg tarkastelee kirjoittajien suh-
detta kurssin aikana kirjoittamiinsa kriittisiin teksteihin.
Hän löytää kirjoittajien teksteistä kolme perusasetelmaa:
genre-, prosessi- ja tutkimussuuntautunut. Genreen suun-
tautunut kirjoittaja pyrkii vastaamaan annettuun kysymyk-

seen ammattimaisella tasolla. Prosessista kiinnostunut kirjoittaja kiinnittää huomiota toisten kommentteihin, omiin tunteisiinsa, ja pohtii omaa asemaansa kirjoittajana.

The outcome is that the critical reflection text gets communicative function for the subject, to understand what she has written and thereby who she “is” as a writer. The texts tend to get the characteristics of a lengthy private journal, filled with accounts of emotional processes, experienced while working with the assignment. (Edberg, 228.)

Tutkivan asenteen kirjoittaja pohtii esseistinen tapaan oppimistaan luovan kirjoittamisen kurssilla ja miettii kurssin arviointiperusteita sekä opiskelijoiden, ohjaajan ja luennoitsijoiden asemaa. (Edberg, 229–230.)

LUOVAN KIRJOITTAMISEN KURSSIMATERIAALIKSI

Edbergin teosta voi hyvillä mielin suositella lähdekirjallisuudeksi luovan kirjoittamisen kurseille. Näillä kursseilla korostetaan usein itsearviointin merkitystä ja palautteen antamista. Opiskelijoiden omiin teksteihin kohdistuvaa kriittistä pohdintaa olisi syytä tarkentaa ja kiinnittää asiaan erityistä huomiota. Tähän Edbergin teos ja hänen esittämänsä diskurssi tarjoavat hyvät asetelmat.

A step-by-step construction of writing assignments, allowing for time to pass between the steps, will probably enhance the likelihood that perspective change and critical thinking will occur. As to the writing assignments, their

content, structure, and sequence need careful attention to make room for emotional as well as for cognitive processes. This book has presented some implications of working with the narrative text type for creative writing as a socio-critical method. The analyses have clarified discourses that writers express when writing these texts and what learning their writing generates when different discourses are expressed. (Edberg, 375.)